

Raadsvoorstel

Agendapunt 6.1	Vertrouwelijkheid Openbaar	Datum vastgesteld 26 januari 2026	Registratienummer 3576087
-------------------	-------------------------------	--------------------------------------	------------------------------

Onderwerp

Gedragcodes en protocol integriteitsschendingen Meppel

Voorgesteld raadsbesluit

1. De gedragscode integriteit gemeenteraad Meppel vast te stellen;
2. De gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Meppel vast te stellen;
3. Het protocol behandeling meldingen van vermoede integriteitsschendingen door politieke ambtsdragers Meppel vast te stellen.

Inleiding en context

De burgemeester is wettelijk aangewezen als 'hoeder' van de bestuurlijke integriteit van de gemeente. In de Gemeentewet is namelijk een bepaling opgenomen dat de burgemeester de integriteit bevordert. Bestuurlijke integriteit betekent dat raadsleden, wethouders en de burgemeester eerlijk, betrouwbaar en in het belang van de samenleving handelen. Ze mogen hun positie niet gebruiken voor eigen voordeel en moeten zich houden aan wetten en regels.

De Gemeentewet regelt verder dat de gemeenteraad voor zichzelf en voor het college en de burgemeester een gedragscode vaststelt. Een gedragscode bevat afspraken over onderwerpen zoals belangenverstrengeling, omgangsvormen, vertrouwelijkheid en het gebruik van gemeentelijke middelen.

De huidige gedragscodes van de gemeente Meppel zijn gebaseerd op het VNG-model uit 2015. Ontwikkelingen zoals verandering in wetgeving, in de samenleving en de benoeming van een nieuwe burgemeester maken een actualisatie van de gedragscodes nodig.

Naast de wettelijk verplichte gedragscodes stellen gemeenten vaak een stappenplan of protocol op dat een leidraad biedt bij een melding of signaal over integriteitsschendingen. In Meppel is nog geen protocol en nu wordt voorgesteld dit als onderdeel van de geactualiseerde gedragscodes ook vast te stellen.

Beoogd effect

De gemeenteraad wil met de nieuwe gedragscodes de integriteit van het gemeentebestuur bevorderen en aan politieke ambtsdragers een leidraad bieden hoe te handelen bij vragen en dilemma's. Het doel van het protocol behandeling meldingen van vermoede integriteitsschendingen door politieke ambtsdragers Meppel (hierna: het protocol) is om een handreiking te bieden in situaties waarin er vragen of twijfels zijn over (voorgenomen) gedrag. Het is belangrijk dat we kunnen terugvallen

op duidelijke afspraken en spelregels. Zo weten alle betrokkenen waar ze aan toe zijn. Dat geeft zekerheid en helpt bij het vinden van de waarheid. Het zorgt er ook voor dat de juiste stappen worden gevolgd en goed worden toegepast.

Toelichting en argumenten

1.1./2.1/3.1 Actuele kaders zijn hulpmiddel op het gebied van integriteit

Omdat de samenleving, evenals wetten en regels, steeds veranderen is het belangrijk dat de gemeente duidelijke en actuele regels heeft voor integriteit. Van politieke ambtsdragers wordt verwacht dat zij integer handelen. Dat maakt ook direct duidelijk dat het vaststellen van de gedragscode slechts een middel is en geen doel. Samen met het protocol dragen de gedragscodes bij aan het bewustzijn over het belang van integriteit en als middel om het onderwerp integriteit regelmatig te bespreken met de raad en het college.

1.2/2.2. De gemeenteraad is bevoegd de gedragscodes vast te stellen

De gemeenteraad is op grond van de Gemeentewet (artikelen 15, 41c en 69) verplicht om gedragscodes vast te stellen voor raadsleden, wethouders en de burgemeester. Door deze bevoegdheid bij de raad te leggen, wordt voorkomen dat bestuurders hun eigen regels bepalen en wordt de controlerende rol van de raad versterkt.

3.2. Een protocol zorgt voor houvast bij vraagstukken op het gebied van integriteit

Een protocol voor het omgaan met integriteitsschendingen is belangrijk omdat het bestuurders en raadsleden houvast geeft bij moeilijke situaties. Het maakt duidelijk welke stappen zij moeten zetten en wie welke verantwoordelijkheid draagt. Zo wordt voorkomen dat er willekeurig wordt gehandeld. Het protocol ondersteunt een zorgvuldige aanpak. Tevens voorkomt het dat procedurele afspraken ten tijde van een incident onderwerp worden van het conflict of van de politiek.

3.3. De burgemeester geeft hiermee invulling aan zijn wettelijke taak

Met het vaststellen van het protocol en het nemen van een rol in de stappen die worden doorlopen bij meldingen over integriteit bevordert de burgemeester de integriteit en vult hij hiermee zijn wettelijke taak in.

Kanttekeningen en alternatieven

1.1/2.1/3.1. Actuele kaders nemen dilemma's niet weg

Het vastleggen van afspraken en het benoemen van duidelijke normen op het gebied van integriteit belangrijk. Toch voorkomt het niet dat er dilemma's ontstaan. Ook zullen zich situaties voordoen die niet beschreven staan en waarin toch een afweging moet worden gemaakt.

1.2/2.2/3.2. Kaders zijn niet juridisch bindend

De gedragscode is een interne regeling, en is, voor zover het niet direct verwijst naar wettelijke bepalingen, niet juridisch bindend. Dat geldt nog meer voor het protocol. De gedragscode en het protocol is dan ook bedoeld als leidraad waarin politieke ambtsdragers afspraken maken met elkaar. Van bestuurders en raadsleden wordt verwacht dat zij zich aan deze afspraken houden.

Financiële middelen en effecten

Het voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Integrale afstemming

Griffie

Burgemeester

Communicatie en participatie

Na vaststelling door de gemeenteraad worden de gedragscodes en het protocol bekend gemaakt op overheid.nl.

Uitvoering / vervolgproces

Jaarlijks wordt het thema integriteit geagendeerd voor een gesprek in de gemeenteraad (en het college). Daarbij maken we zoveel mogelijk gebruik van concrete casuïstiek en dilemma's die we in de praktijk tegenkomen.

Bij aanvang van een nieuwe bestuursperiode en bij het starten van nieuwe politieke ambtsdragers krijgt iedere kandidaat een gesprek met de burgemeester en de griffier.

Bijlagen

1. De gedragscode integriteit gemeenteraad Meppel (inclusief toelichting);
2. De gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Meppel (inclusief toelichting);
3. Het protocol behandeling meldingen van vermoede integriteitsschendingen door politieke ambtsdragers Meppel

Achterliggende stukken

-

De agendacommissie,

De voorzitter,

A. Maathuis

De griffier,

W.J. Spoelstra